

ХРОНІКА

Н.О.Білоус (Київ)

II КОНГРЕС ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДНИКІВ ІСТОРІЇ ПОЛЬЩІ

12–15 вересня 2012 р. у Кракові відбувся II конгрес зарубіжних дослідників історії Польщі, організований краківським відділенням Польського історичного товариства. У ньому взяли участь 300 істориків із 32 країн світу. Основною метою конгресу було провадження дебатів і дискусій на тему «Польща у Центральній Європі». Цінним надбанням I конгресу (2007), на думку організаторів, було створення форуму обміну досвідом дослідників із різних країн світу, заангажованих у дослідження історії Польщі. II конгрес дав можливість обговорити як перспективи, так і поточні проблеми навчання й популяризації історії Польщі, посприяв інтеграції дослідників та різних інституцій, зацікавлених у дослідженні історії Польщі, її історичних зв'язків із сусідніми країнами, визначення місця країни у Центральній Європі. Організатори конгресу прагнули створити комфортні умови перебування всім учасникам, особливо приїжджим із-за кордону, чому сприяла широка культурна програма.

У перший день конгресу відбулося вручення кількох престижних нагород. Головну з них – «Pro Historia Polonorum» – присудили за найкращі історичні книги, видані іноземною мовою, що стосуються історії Польщі. Першим нагороду отримав проф. із США *Антоній Полонський* за монографію «The Jews in Poland and Russia». Цією нагородою було номіновано також кількох німецьких і російських істориків. З українців її отримав доц. *Ярослав Федорук* за публікацію монографії «Віленський договір 1656 року. Східноєвропейська криза і Україна у середині XVII століття». (Київ, 2011). Ще один відомий український історик – проф. *Ярослав Грицак* – був нагороджений за особисті заслуги на науковій і популяризаторській ниві. 2009 р. він також отримав із рук міністра закордонних справ Польщі *Радослава Сікорського* почесну відзнаку за заслуги «Vene Merito». Німецький проф. *Ганс Геннінг Ган (Hans Henning Hahn)* отримав головну нагороду імені професорів Вацлава Фельчака та Генрика Верещицького за видання монографії «Стереотипи – ідентичність – контексти: студії над європейською і польською історією» (2011).

Під час роботи конгресу відбулося чимало сесій: «Майбутнє країн Вишеградської групи», «Що таке Центральна Європа?», «Історія Польщі в зарубіжних підручниках», «Звичайний і повсякденний ритм малого міста в Польщі. Перспектива тяглості і змін», «Польські євреї та польсько-єврейські стосунки у сучасній історіографії», «Спадщина в перспективі досліджень над пам'яттю», «Їжа, ідентичність, культура», «Поляки та їх сусіди у Центральній Європі – політичні зв'язки та їх відображення в історіографії», «Християнські костьоли в контексті багатокультурної і багатоетнічної Речі Посполитої», «Видання джерел – обмеження та перспективи», «Краків – міф і модель центральноєвропейського міста», «Місце сучасної Польщі в регіоні і у світі», «Polonica в архівах Центральної Європи», «Спільний чи відмінний досвід? Порівняння міграції поляків та інших народів у світі», «Інструменти монархічної експансії у Центральній Європі» та ін.

Особливо хочеться виділити роботу секції «Видання джерел – обмеження та перспективи». Краківські історики, причетні до видання джерел, уже не вперше порушують проблеми, пов'язані з підготовкою до друку та видання джерел ранньомодерної доби. Минулого року вони опублікували матеріали конференції, спеціально присвяченої цій темі «Teoria i praktyka edycji nowożytnych źródeł w Polsce (XVI–XVIII wiek)» (Pod red. Adama Perlakowskiego. Kraków, 2011). У збірнику представлено публікації відомих польських істориків (Губерт Лашкевич, Януш Грухаля, Генрик Гмітерек, Вацлав Урущак, Генрик Люлевич, Анна Філіпчак-Коцур, Войтех Кравчук, Мирослав Нагельський, Богдан Рок, Єжи Дигдаля, Ярослав Столицький, Януш Тандецький та ін.), які поділилися власним досвідом у цій сфері, наголосили на застарілості існуючої інструкції до видання джерел старопольською мовою авторства Казимира Лешшого та необхідності підготовки нової концепції. Під час роботи сесії відбулося жваве обговорення названих проблем за участю істориків Польщі (*Войтех Кравчук, Адам Перляковський, Губерт Лашкевич, Януш Грухаля, Каміла Фольпрехт*), Білорусі (*Олександр Груша*), України (*Наталія Яковенко, Наталія Білоус, Наталія Старченко, Ірина Ворончук, Віталій Михайловський*), Росії (*Костянтин Єрусалимський, Олександр Малов*), Литви (*Ельмантас Мейлус*). Доповіді референтів продемонстрували усе розмаїття підходів і концепцій до видання джерел. Організатори роботи секції наголосили на необхідності продовження дискусії у майбутньому та об'єднанні зусиль різних фахівців – істориків, істориків права, філологів та літературознавців, яким не байдужі видавничі проблеми, для вироблення нової концепції публікації джерел ранньомодерної доби.

Учасники конгресу також брали участь у дискусійних панелях: «Історик у публічному просторі», «Що таке Центральна Європа і хто до неї належить?», «Германські народи в Центральній Європі. Історичні та археологічні дослідження», «Периферія історії? Мікроісторія – гендер – усна історія», «Спадщина і пам'ять», «Польща в Центральній-Східній Європі. Історіографічні образи», «Досвід і перспективи дослідницької співпраці у Центральній Європі».

В останній день конгресу організатори підсумували результати роботи секцій і визнали її досить ефективною та плідною. Відбулася презентація історичних інститутів різних університетів задля налагодження контактів зі співпраці й обміну досвідом. Працював книжковий ярмарок. Матеріали конгресу планується видати окремим виданням.

Ю.А.Мицик (Київ), І.Ю.Тарасенко (Київ)

VII НАУКОВІ ЧИТАННЯ, ПРИСВЯЧЕНІ ГЕТЬМАНОВІ ІВАНОВІ ВИГОВСЬКОМУ

13 жовтня у с. Руда Жидачівського району Львівської області в Музеї-меморіалі гетьмана Івана Виговського відбулися VII наукові читання, присвячені цій відомій історичній постаті. Наукові заходи не випадково проводяться у с. Руда, адже тут була маєтність І.Виговського і село є місцем його можливого поховання. Читання, започатковані директором Львівської національної галереї мистецтв, Героєм України *Борисом Григоровичем Возницьким*, уперше були проведені по його смерті (його світлу пам'ять присутні вшанували хвилиною мовчання).

Відкрив читання наук. співроб. Львівської національної галереї мистецтв *С.І.Ревуцький*, потім слово було надано її генеральному директорові, дочці Б.Г.Возницького, – *Л.Б.Разумковій*, котра доповіла про роботу з підготовки експозиції Жидачівського